

Det nordiska samarbetet inom Ålands landskapsregering.

Innehåll:	Sid.
1. Inledning	3
1.1 Nordiska ministerrådet	3
1.2 Ministerråd	3
1.3 Ämbetsmannakommittéer	3
1.4 Representanter i MR och ÄK	4
1.5 Helsingforsavtalet	4
1.6 Ålandsdokumentet	4
1.7 Representation i institutioner och samarbetsorgan	5
2. Mötesformer	6
2.1 Samarbetet med Nordiska rådet	6
2.2 Ordförandelandets genomgång	6
3. Samordning	6
3.1 Tvärsektoriellt arbete	6
3.2 Åtterrapporering	6
4. Prioriteringar	7
4.1 Åländska prioriteringar	7
4.2 Globaliseringsinitiativet	8
5 Uppföljning	9
5.1 Årsberättelse	9
6. Bilagor	9
6.1 Helsingforsavtalet	
6.2 Ålandsdokumentet	
6.3 Arbetsordning för Nordiska ministerrådet	
6.4 Ålands representation i institutioner och samarbetsorgan	

Det nordiska samarbetet inom Ålands landskapsregering

1. Inledning

1.1 Nordiska ministerrådet (NMR)

Det formaliserade samarbetet mellan de nordiska länderna är bland de äldsta och mest omfattande regionala samarbetena i världen. Det politiska samarbetet bygger på gemensamma värderingar och en vilja att uppnå resultat som bidrar till en dynamisk utveckling och ökar Nordens kompetens och konkurrenskraft. Samarbetet ger även en bra plattform för samordning inför beredning av EU-frågor.

Nordiska ministerrådet inrättades år 1971 efter att man året innan hade misslyckats med nordiskt ekonomiskt samarbete inom ramen för det så kallade Nordek. Danmark och Norge hade år 1972 omröstningar om medlemskap i EG, och ett av målen för Nordiska ministerrådet skulle vara att hålla kvar vid det nordiska samarbetet om några av de nordiska länderna samtidigt blev medlemmar i EG.

Representanter för Åland har sedan 1970 deltagit i Nordiska rådets arbete. Genom en ändring 1983 av det s.k. Helsingforsavtalet (Bilaga 6.1) (FördrS 28/62) erhöll Ålands lagting rätt att utse två medlemmar av rådet.

Landskapsregeringen får själva bestämma antalet av de åländska representanterna som deltar i rådets arbete. De åländska rådsmedlemmarna bildar en egen delegation som ingår i Finlands delegation. De åländska medlemmarna har rätt att närvara även i sådana utskott av vilka de inte är medlemmar, med rätt att yttra sig och lägga fram initiativ.

Vid ändringen av Helsingforsavtalet år 1983 erhöll Ålands landskapsregering rätt att ansluta sig till Nordiska ministerrådets beslut när det är fråga om angelägenheter som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet.

Landskapsregeringen har även rätt att väcka förslag i rådet (s.k. regeringsförslag) Landskapsförvaltningens tjänstemän får delta i ämbetsmannakommittéernas sammanträden.

De nordiska statsministrarna har det överordnade ansvaret för NMR. I praktiken är ansvaret delegerat till de nordiska samarbetsministrarna (MR-SAM) och till Nordiska samarbetskommittén (NSK) som svarar för den löpande koordineringen av det officiella politiska nordiska samarbetet.

1.2 Ministerråd

Nordiska ministerrådet är - trots namnet - egentligen inte ett utan flera ministerråd (MR). Flertalet nordiska fackministrar möts i sitt ministerråd ett par gånger om året. 1 januari 2006 genomfördes en reform som minskade antalet ministerråd från 18 till 11.

1.3 Ämbetsmannakommittéer

Tjänstemännens beredande- och uppföljande möten sker i ämbetsmannakommittéerna. Ämbetsmannakommittéerna behandlar ärenden som senare kan föras upp till ett ministerråd eller avgöras i ett beslut direkt i ämbetsmannakommittén. Besluten i såväl ministerråd som ämbetsmannakommittéer sker genom konsensusförfarande. Åland, Färöarna och Grönland deltar i både ministerråden och ämbetsmannakommittéerna med full yttranderätt. I de fall en eventuell omröstning äger rum har Åland, Färöarna och Grönland ingen rösträtt.

1.4 Representanter i ministerråd och ämbetsmannakommittéer.

Följande ministerråd finns följt av den åländska regeringsrepresentanten och tjänsteman i tillhörande ämbetsmannakommitté.

Ministerrådet för:

- **samarbetsministrarna**, Veronica Thörnroos/Gunnar Westerholm, Arne Selander
- **arbetsliv**, Torbjörn Eliasson/Casper Wrede
- **närings-, energi och regionalpolitik**, Torbjörn Eliasson, Roger Eriksson/Linnéa Johansson, Stig Nordberg
- **fiskeri och hav-, jordbruk-, livsmedel och skogsbruk**, Torbjörn Eliasson/ Jenny Eklund-Melander, Sölve Högman, Mikael Karring, Mikael Sandvik
- **jämställdhet**, Viveka Eriksson/Vivan Nikula
- **ekonomi- och finanspolitik**, Mats Perämaa/Dan E. Eriksson
- **kultur**, Britt Lundberg/Jan-Ole Lönnblad
- **lagstiftning**, Viveka Eriksson/Lars Karlsson
- **miljö**, Katrin Sjögren/Helena Blomqvist
- **social- och hälsovård**, Katrin Sjögren/Carina Strand
- **utbildning- och forskning**, Britt Lundberg/Rainer Juslin

1.5 Helsingforsavtalet (bilaga 6.1)

Helsingforsavtalet är den samarbetsöverenskommelse mellan de fem nordiska ländernas regeringar som reglerar arbetet i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet.

I artiklarna 62 – 63 föreskrivs att de fem nordiska länderna har en röst var men att varje beslut skall vara enhälligt. Beslut i ministerrådet skall vara bindande om inte ett lands författning föreskriver att deras folkrepresentation skall godkänna beslutet. Beslut är bindande även för Åland, Färöarna och Grönland om man väljer att ansluta sig till ministerrådets beslut och att det är i enlighet med respektive självstyrelseordning.

I Helsingforsavtalets artikel 61 anges att minister vid frånvaro kan ersättas av ”härtill fullbemäktigad” vid ministerrådsmöten.

1.6 Ålandsdokumentet (bilaga 6.2)

Den 5 september 2007 godkände samarbetsministrarna Ålandsdokumentet. Ålandsdokumentet är ett initiativ att förstärka Ålands, Färöarnas och Grönlands positioner inom det nordiska samarbetet och peka på de möjligheter de självstyrande områdena har till representation i olika organ.

Arbetsgruppen som bestod av en representant från vardera de fem nordiska länderna, Åland, Färöarna och Grönland föreslog totalt sex punkter som kan förstärka Ålands, Färöarnas och Grönlands deltagande i det officiella nordiska samarbetet. Nedan återges de sex punkterna som ett utdrag ur Ålandsdokumentet (bilaga 6.2).

1. *Möjlighet att ansluta sig till ett ministerrådsbeslut*

- *Gruppen uppmärksammade det faktum att Helsingforsavtalet ger Färöarna, Grönland och Åland möjlighet att ansluta sig till de beslut som staterna fattar inom ramen för avtalet. Detta sker i så fall i enlighet med de olika självstyrelseordningarna*

2. Ordförandeskap

- att ansluta sig till arbetsgruppens förslag om att Danmark och Finland kan ge representanter för Färöarna, Grönland och Åland i uppgift att leda ordet vid ministermöten, i ämbetsmannakommittéer och i arbetsgrupper.

3. Skriftliga frågor och rekommendationer

- att konstatera att tillämpningen av Helsingforsavtalet utvecklats så, att – i de fall frågan gäller de självstyrande områdena - landsstyrena på Färöarna och Grönland samt landskapsregeringen på Åland i realiteten ges rätt att inom ramen för den kompetens man har övertagit, vara adressater för – och att svara på – frågor, rekommendationer och andra framställningar från Nordiska rådet.

4. Fullt medlemskap i enskilda institutioners och samarbetsorgans styrelser

- att de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna – detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka (ansökningarna skall enligt vedertagen praxis godkännas av samarbetsministrarna samt sektorministrarna i samarbete med institutionerna/samarbetsorganen; i de fallen institutionerna/samarbetsorganen är grundade genom mellanstatlig överenskommelse/traktat skall bestämmelserna i överenskommelsen/traktaten därtill beaktas) om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet,
- att anmoda berörda ministerråd att överväga de önskemål från Färöarna, Grönland och Åland om deltagande i institutioner / samarbetsorgan som framgår av bilagorna 2-4 i arbetsgruppens betänkande,
- att uppmana de samnordiska institutionerna och samarbetsorganen att självmant kontakta de självstyrande områdena när frågor som är av intresse för de självstyrande områdena är aktuella i institutionens verksamhet samt att uppmana Nordiska ministerrådets sekretariat att vid planeringen av årliga institutionsmöten beakta Färöarnas, Grönlands och Ålands intresse av att frågor som berör de självstyrande områdena står på dagordningen.

1.7 Representation i institutioner och samarbetsorgan

Ålandsdokumentet säger följande om Ålands, Färöarnas och Grönlands deltagande i institutioner och samarbetsorgan.

- ”att de självstyrande områdena kan delta i de samnordiska institutionernas och samarbetsorganens arbete på samma villkor som länderna” – detta innebär att Färöarna, Grönland och Åland kan ansöka om fullt medlemskap i nämnda organ inom ramen för Helsingforsavtalet.

Åland, Färöarna och Grönland bör, om ett annat av dessa områden eftersträvar fullt medlemskap i någon institution eller samarbetsorgan, förorda och understödja deras ansökan. Varje åländsk ämbetsman skall även bevaka

att rätt benämning används samt att korrekt status anges för Åland i dokument rörande landskapet.

För Ålands representanter i institutioner och samarbetsorgan se bilaga 6.4

2. Mötesformer

2.1 Samarbetet med Nordiska Rådet

I Ålands delegation i Nordiska rådet ingår samtliga ministrar i landskapsregeringen samt två ordinarie medlemmar och två ersättare från lagtinget. Den ena av lagtingets ordinarie medlemmar är ordförande. Ålands delegation i Nordiska rådet kallas till delegationsmöte vid behov, ca 4-5 ggr/år. Till mötet kallas samtliga ministrar samt representanten i NSK. Berörda tjänstemän från landskapsregeringen kan även kallas som sakkunniga.

Tidpunkten för delegationens möten fastställs i samråd med landskapsregeringen för att kunna optimera ministrarnas närvaro vid delegationsmötena. Vid delegationsmötena har landskapsregeringen möjlighet att initiera frågor som berör samarbetet med Nordiska rådet.

2.2 Ordförandelands genomgång

I samband med nytt ordförandeskap i NMR inbjuds ordförandelandet till Åland för en presentation av det kommande ordförandeprogrammet, då samtliga politiker och tjänstemän med uppdrag inom det nordiska samarbetet inbjuds.

3. Samordning

3.1 Tvärsektoriellt arbete

För att främja det tvärsektoriella arbetet i ministerrådet har MR-SAM och NSK en samordnande roll, NSK fungerar även som styrelse för ministerrådets sekretariat.

För samordningen i landskapsregeringen är det av största vikt att varje enskild ämbetsman i sin respektive ämbetsmannakommitté gör en bedömning av vilka frågor som även är relevanta för annat/andra ministerråd och vid behov tar kontakt för samordning. Om frågor av mer strategisk betydelse behöver diskuteras på ministernivå kan det ske vid överläggning med landskapsregeringen och berörda tjänstemän efter beredning av tjänstemannen i den aktuella ämbetsmannakommittén.

3.2 Återrapportering

Som uppföljning på ministerråd, ämbetsmannakommittéer och institutionsmöten etc där Åland har varit representerat skall en återrapportering ske till berörda medarbetare i landskapsregeringen och berörda externa organisationer som till exempel Nordens institut, Föreningen Norden, Hallå Norden med flera. Referaten från Nordiska ministerrådets möten publiceras även på www.norden.org.

4 Prioriteringar

4.1 Åländska prioriteringar

Åland är en liten region och omvärldsberoendet har av tradition varit stort och i synnerhet har de ekonomiska aktiviteterna riktade mot de närmast omkringliggande regionerna varit omfattande. Politiskt har utbytet traditionellt varit aktivt i den nordiska gemenskapen.

Landskapsregeringens allmänna målsättning är att med landskapets autonoma, demilitariserade och neutraliserade status som grund på ett så effektivt och ändamålsenligt sätt som möjligt delta i det nordiska samarbetet så att fördelarna av Ålands position och omvärldsberoende utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt och att de negativa verkningarna av beroendeförhållandena minimeras.

Genom det nordiska samarbetet knyts värdefulla kontakter mellan de nordiska länderna både på politisk nivå och på tjänstemannanivå. Detta kontaktnät är av stor betydelse för Åland bland annat då det gäller att lösa praktiska problem som uppkommer, såväl multi- som bilaterala där exempelvis olika former av gränshinder prioriteras. Det nordiska samarbetet utgör även en god plattform för att utbyta information om och gemensamt driva frågor som är under beredning inom EU inom områden där de nordiska länderna har samma synsätt, exempelvis i miljöfrågor. På detta sätt kan det nordiska samarbetet indirekt öka landskapets möjligheter till inflytande inom EU.

Övergripande åländska prioriteringar i Nordiska ministerrådet är:

1. **Språket**
Åland har genom sin enspråkiga status ett stort intresse att inom ramen för bland annat Nordiskt språkråd och i framtagandet av en nordisk språkkonvention delta i beredningsarbetet. Åland följer även arbetet för ett utvecklat utbyte av Nordisk Public Service TV med stort intresse.
2. **Östersjöarbetet**
Åland har alltid varit tongivande för att Nordiska ministerrådet skall prioritera miljöarbetet för Östersjön. Ministerrådet har uttalat sitt stöd och vilja till samarbete gällande EU:s Östersjöstrategi, ett arbete med stora åländska intressen. Åland förespråkar även fortsatt samarbete och stöd till HELCOMs arbete. Åland tog 2010 initiativet för att ministerrådet skall avge en redogörelse om Östersjöarbetet vid Nordiska rådets session.
3. **Ålands, Färöarnas och Grönlands ställning i det nordiska samarbetet.**
Det pågår ett kontinuerligt arbete att bevaka och förstärka Ålands, Färöarnas och Grönlands medverkan och möjlighet att påverka inriktningen av det nordiska samarbetet. Ålandsdokumentet som antogs 2007 av samlagsministrarna är ett dokument som pekar på flera av Ålands, Färöarnas och Grönlands möjligheter och kräver kontinuerlig uppföljning
4. **Klimat, energi och miljö**
Åland med sitt insulära läge är särskilt utsatt för förändringar i klimatet och möjligheterna till återvinningsbar och säker energiproduktion. Åland stöder gemensamma nordiska initiativ för en mer hållbar energiproduktion och projekt som ger ökad kunskap om effekterna av klimatförändringar i olika delar av Norden. Mer om miljöarbetet finns under punkten för Östersjön.
5. **Gränshinderarbetet**
Att lösa befintliga gränshinder och hindra nya från att uppkomma har alltid varit av största vikt för Åland. Med en representant i Gränshindersforum kan Åland även medverka till att påverka områden utan egen lagstiftningsbehörighet.
6. **Kultur**

Åland har genom NIPÅ ett starkt intresse i ett högfrekvent kulturutbyte med de övriga nordiska länderna. Det nordiska samarbetet ger bra verktyg för att utveckla den kulturella närheten till Sverige.

7. Utbildning

Genom gränshinderarbetet vidtas åtgärder för att underlätta för det stora antal ålänningar som studerar i Sverige. Inom Nordiska ministerrådets utbytesprogram Nordplus och TJUT-Tjänstemannautbytet finns möjligheter till kunskapsutbyte mellan de nordiska länderna.

Det är av största vikt att möjligheterna till studier i andra länder inte begränsas.

8. Jämställdhet

Ett jämställt Norden innebär frihet från könsrelaterat våld. I det nordiska samarbetet är jämställdhetsintegrering strategin för jämställdhetsarbetet och säkrar att kvinnors/flickors och pojkars/mäns erfarenheter, kunskaper, kompetens och perspektiv tas tillvara för ett hållbart och demokratiskt åländskt samhälle. Jämställdhet är en av förutsättningarna för nordisk ekonomisk tillväxt och välfärd.

4.2 Globaliseringsinitiativet

Följande pressmeddelande sändes ut den 19 juni 2007 efter de nordiska statsministrarnas sommarmöte. (utdrag)

”De nordiska statsministrarna samlades till sitt sommarmöte i Punkaharju Finland den 18-19 juni 2007. De enades om att förhålla sig positiva till de möjligheter och utmaningar för Norden som globaliseringen medför och vill utnyttja dessa möjligheter och möta utmaningarna genom att vidareutveckla en nordisk modell för den framtida välfärden för medborgarna, företagens konkurrenskraft, sysselsättning och tillväxt, gemensam kultur och satsningar på hållbar utveckling är viktiga komponenter.

De nordiska statsministrarna önskar fortsättningsvis att utveckla Nordens styrkepositioner, våra länders högtstående och täckande utbildningssystem, vår expertis och vårt forskningsarbete, vår förmåga att utnyttja informationsteknik och kreativitet för att genomföra innovationer.

Statsministrarna har enats om att ge startskottet för en förnyad nordisk satsning på globaliseringsområdet. Satsningen skall ske i synergi med det arbetet som görs i europeisk regi och regionalt. Ett fördjupat samarbete med de baltiska länderna stärker hela Östersjöregionens konkurrenskraft och möjlighet att dra nytta av globaliseringen. ”

Globaliseringsinitiativet är numera prioriterat område i NMR. Initiativet har resulterat i ett antal projekt. Arbetet med globaliseringsprojekten sker i respektive ministerråd. Initiativen är för tillfället 14 stycken som finansieras via MR-SAM:s globaliseringsanslag.

Aktuella globaliseringsinitiativ följt av ansvarigt ministerråd:

1. Globaliseringsforum	NSK/MR-SAM
2. Nordisk toppforskning	NSK/MR-SAM
3. Innovationsrepresentation i Asien.	MR-NER
4. Energi & transport samt uppf. på Energi expo	MR-NER
5. Gränshinder	NSK/MR-SAM
6. Utvecklingen av det nordiska forsknings- och Innovationsområdet (NORIA)	MR-U
7. eScience	MR-U
8. Främjande av högre utbildning i Norden.	MR-U
9. En god upplärning av ungdomar och vuxna.	MR-U
10. Konsekvenserna av klimatförändringar på naturres.	MR-FJLS

11. *Harmonisering av elmarknaderna*

MR-NER

12. *Kultur och kreativitet.*

MR-NER

13. *Hälsa och välfärd.*

MR-S, MR-A,

MR-FJLS,

MR-JÄM,

MR-NER, MR-U

MR-NER

14. *Klimatvänligt byggeri*

5 Uppföljning

5.1 Årsberättelse

Efter avslutat kalenderår sammanställer landskapsregeringen en årsberättelse med aktiviteter inom de olika ministerråden med fokus på frågor som berör Åland. Syftet är att följa upp hur landskapets prioriteringar har uppfyllts och att förbättra samordningen av de nordiska frågorna inom landskapsregeringen.

Varje ämbetsman bidrar till berättelsen från respektive ämbetsmannakommitté och ministerråd och sammanställningen görs av representanten i NSK.

Efter föredragning i landskapsregeringen sänds berättelsen som ett meddelande till Ålands lagting. Meddelandet sänds till lagtinget samtidigt som nordiska rådets berättelse, så att ett komplett underlag för en diskussion om nordiska frågorna tillställs lagtinget.

6 Bilagor

6.1 Helsingforsavtalet

6.2 Ålandsdokumentet

6.3 Arbetsordning för Nordiska ministerrådet

6.4 Ålands representation i institutioner och samarbetsorgan

Helsingforsavtalet

Helsingforsavtalet - samarbetsöverenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

Avtalet undertecknades den 23 mars 1962 och trädde i kraft den 1 juli samma år. Den ursprungliga texten har reviderats genom överenskommelser som undertecknats den 13 februari 1971, den 11 mars 1974, den 15 juni 1983, den 6 maj 1985, den 21 augusti 1991, den 18 mars 1993 och den 29 september 1995. De senaste ändringarna trädde i kraft den 2 januari 1996.

(Preamble till överenskommelsen den 23 mars 1962)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

- vilka vilja ytterligare främja den nära gemenskap, som i fråga om kultur samt om rätts- och samhällsuppfattning råder mellan de nordiska folken, och ytterligare utveckla samarbetet mellan de nordiska länderna;
- vilka eftersträva enhetliga regler i de nordiska länderna i så många avseenden som möjligt;
- vilka vilja på alla områden, där förutsättningar därför finnas, åstadkomma en ändamålsenlig arbetsfördelning mellan länderna;
- vilka vilja fortsätta det för länderna betydelsefulla samarbetet inom Nordiska rådet och övriga samsamarbeten;
- ha enats om följande bestämmelser:

(Preamble till överenskommelsen den 13 februari 1971)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

- vilka vilja stärka och ytterligare utbygga de institutionella grundvalarna för samarbetet mellan de nordiska länderna,
- vilka finna det ändamålsenligt att i detta syfte ändra samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna,
- vilka därför ha beslutat att i samarbetsöverenskommelsen införa de grundläggande bestämmelserna om Nordiska rådet,
- vilka tillika ha beslutat att i samarbetsöverenskommelsen införa bestämmelser om ett nordiskt ministerråd med behörighet för hela det nordiska samsamarbetsfältet,
- ha enats om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 11 mars 1974)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

- vilka genom överenskommelsen den 13 februari 1971 ändrat samarbetsöverenskommelsen mellan de nordiska länderna den 23 mars 1962,
- vilka finna det ändamålsenligt att göra vissa ytterligare ändringar i och tillägg till överenskommelsen, ha enats om följande:

(Preamble till överenskommelsen den 15 juni 1983)

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,

- vilka genom överenskommelser av den 13 februari 1971 och den 11 mars 1974 ändrat samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna,

**Betänkande från arbetsgruppen
med uppgift att föreslå initiativ
som kan förstärka de själv-
styrande områdenas deltagande i
nordiskt samarbete**

Behandlat av samarbetsministrarna vid mötet på Åland
den 5 september 2007

Bilaga 3

Arbetsordning för Nordiska ministerrådet

Arbetsordningen antogs av Nordiska ministerrådet den 4 mars 1993 och trädde i kraft den 15 mars 1993, med ändring 7. december 1994 (§ 3) och 16. juni 1995 (§ 4). Den ersatte tidigare arbetsordning av den 17 februari 1973 med senare ändringar (den 4 december 1975, den 15 juni 1983, den 4 oktober 1985 och den 12 december 1989).

§ 1

Statsministrarna har ansvaret för den överordnade samordningen av nordiska samarbetsfrågor.

Nordiska ministerrådet ansvarar under statsministrarnas överinseende för samarbetet mellan de nordiska ländernas regeringar samt mellan regeringarna och Nordiska rådet.

Det åligger således ministerrådet att

- a) fullgöra de uppgifter som åvilar ministerrådet enligt samarbetsöverenskommelsen av den 23 mars 1962 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet) med senare gjorda ändringar;
- b) fullgöra de övriga uppgifter som åvilar ministerrådet enligt överenskommelser mellan de nordiska länderna, samt
- c) behandla frågor av betydelse för det nordiska samarbetet, varvid ministerrådet skall förbereda och leda arbetet på ett utvidgat och fördjupat nordiskt samarbete särskilt på de områden som nämns i Helsingforsavtalet.

§ 2

I ministerrådet ingår en eller flera regeringsmedlemmar från varje land. Ministerrådet kan således vara sammansatt av samsamarbetsministrar eller av fackministrar eller en kombination av dessa. Representanter för Färöarnas och Grönlands landsstyren och för Ålands landskapsstyrelse deltar i ministerrådets arbete.

§ 3

De regeringsmedlemmar som har utsetts att svara för samordningen av nordiska samarbetsfrågor (samarbetsministrarna) också nationellt, skall

- a) bistå statsministrarna i arbetet med att dra upp huvudlinjerna för det nordiska samarbetet,
 - b) koordinera arbetet mellan olika samsamarbetsområden,
 - c) ha budgetansvaret inom Nordiska ministerrådet,
 - d) avgöra frågor som av fackministrarna eller den nordiska samsamarbetskommittén hänskjuts till samsamarbetsministrarna.
- På förslag av Generalsekreteraren tillsätter Ministerrådet institutionsledare. Ministerrådet fastställer i beslutet också anställningsvillkoren och förändringar i dessa. Till Generalsekreterarens förslag skall alltid fogas löne- och personalutskottets yttrande och styrelsens förslag.

§ 4

Ordförandeskapet i Ministerrådet roterar enligt följande, såvida inte annat beslutas: Danmark, Finland, Norge, Sverige, Island.

Ordförandeskapet skall aktivt leda arbetet inom samsamarbetsområdena.

§ 5

Möte i ministerrådet skall hållas, om någon av ministerrådets medlemmar begär det.

§ 6

Inom sitt verksamhetsområde förbereder ministerrådet och dess ordförandeskap i samråd med ministerrådets sekretariat ministerrådets arbete och gör upp förslag till dagordning i god tid före möte i ministerrådet.

Mötet skall inledas med att dagordningen fastställs.

§ 7

Vid ministerrådets möten får medlemmarna och representanter för landsstyrena och landskapsstyrelsen yttra sig i den ordning de begärt ordet. Ordföranden kan dock besluta att avvika från denna ordningsföljd när särskilda skäl föreligger.

§ 8

Förslag till beslut i sak- eller procedurfrågor skall vara föremål för omröstning. Detta sker genom att en medlem från varje land tillkännager sin mening om det framförda förslaget.

I brådskande ärenden kan beslut ske genom skriftlig procedur, såvida samtliga länder godkänner ett sådant beslut i saken.

§ 9

Vid ministerrådets möten kan medlemmarna bistås av ämbetsmän eller andra sakkunniga.

§ 10

Vid ministerrådets möten förs beslutsprotokoll över slutliga avgöranden i sakfrågor. Därutöver kan efter behov föras referat från mötet. Beslutsprotokoll och referat skall snarast möjligt godkännas av ministerrådet.

§ 11

Ministerrådet (samarbetsministrarna) bistås i sitt arbete av Nordiska samarbetskommittén (NSK), som också mottar uppdrag direkt från statsministrarna. Ministerrådet bistås i övrigt i den utsträckning som framgår av gällande överenskommelser och instruktioner eller av ministerrådets beslut, av ämbetsmannakommittéer för särskilda frågor. Ämbetsmän från Färöarna, Grönland och Åland deltar i samarbetskommitténs och andra ämbetsmannakommittéers sammanträden.

Medlemmarna i Nordiska samarbetskommittén kan delta i andra ämbetsmannakommittéers sammanträden.

Nordiska samarbetskommittén skall

- a) med stöd av överordnade riktlinjer från statsministrarna och samarbetsministrarna och i löpande kontakt med fackministrarna, ge riktlinjer för arbetet i Nordiska ministerrådets sekretariat,
- b) med stöd av politiska instruktioner från regeringarna och i nära kontakt med fackministrarna, ansvara för en ändamålsenlig prioritering och uppföljning av arbetet inom ministerrådet,
- c) på initiativ av ordförandeskapet, förbereda, i samarbete med generalsekreteraren, nordiska samarbetsfrågor som kommer till behandling vid nordiska statsministermöten,
- d) bereda förslag som skall läggas fram för samarbetsministrarna,
- e) fatta beslut i alla frågor, där enighet kan uppnås och där ministrarna inte förbehållit sig rätten att fatta beslut,
- f) utgöra styrelse för generalsekreteraren och ministerrådets sekretariat,
- g) i samarbete med generalsekreteraren ansvara för koordineringen av organisatoriska frågor som berör flera samsarbetsområden,
- h) med stöd av samarbetsministrarnas budgetinstruktioner, följa upp generalsekreterarens budgetarbete och behandla generalsekreterarens budgetförslag innan det föreläggs samarbetsministrarna,
- i) dra upp riktlinjer för ministerrådets informationsverksamhet,
- j) fastställa arbetsordning för ministerrådets sekretariat, samt
- k) utnämna avdelningschefer.

§ 12

Ministerrådet, Nordiska samarbetskommittén och andra ämbetsmannakommittéer kan tillsätta arbetsgrupper för särskilda uppgifter.

§ 13

Ministerrådet, Nordiska samarbetskommittén och ämbetsmannakommittéerna biträds i sitt arbete av ministerrådssekretariatet. Sekretariatet leds av en generalsekreterare.

§ 14

Samarbetsministrarna utser generalsekreterare för en tid av fyra år. Förordnandet kan förlängas med två år.

§ 15

Generalsekreteraren kan närvara vid ministerrådets möten. Generalsekreteraren kan bistås av tjänstemän vid sekretariatet eller andra sakkunniga. Ministerrådet kan dock bestämma att hålla slutna möten.

§ 16

Statsministrarna eller samarbetsministrarna kan ändra denna arbetsordning.

Ministerrådet och Nordiska samarbetskommittén kan i särskilda fall besluta att avvika från bestämmelserna i denna arbetsordning.

Åländska representanter i institutioner och samarbetsorgan

Det åligger varje avdelning att årligen göra en genomgång av representation och värdering av nyttan att delta i en institution eller annat samarbetsorgan.

Näringsavdelningen

- **Nordregios styrelse** – Katarina Fellman ÅSUB
- **Nordregios expertgrupp** – Bjarne Lindström ÅSUB
Nordiska ministerrådets forskningscenter på regionalområdet, och spelar med sin forsknings-, utbildnings- och projektverksamhet en roll för utveckling av handlingskapacitet och politiska instrument.
- **SamNordisk Skogsforskning (SNS)** - Mikael Sandvik
SamNordisk Skogsforskning (SNS) behandlar ansökningar om stöd till nordiskt skogsforskningsarbete.
SNS kan ge bidrag till projekt som rör skogsbruk, skog och andra trädbevuxna områden (landskap, parker, stadsträd, ”utmärker”, etc), utnyttjande av träråvara och andra skogsprodukter, inklusive skogens icke-kommersiella värden.
- **Arbetsmarknadsutskott** – Casper Wrede
Nordiska Ministerrådets arbetsmarknadsutskott ska ta initiativ till att sätta igång projekt som kan utgöra underlag för vidareutveckling och modernisering av arbetsmarknadspolitiken i de nordiska länderna och fördela utskottets projektmedel till politiskt aktuella områden.

Kansliavdelningen

- **Gränshindersforum** – informationssekreterare Gunnar Westerholm
I de nordiska statsministrarnas beslut i Punkaharju i juni 2007, om att ”med alla medel undanröja de svårigheter som medborgarna kan stöta på i det nordiska umgänget”, beslutade de nordiska samarbetsministrarna i oktober 2007 att konkretisera statsministrarnas beslut genom att upprätta ett så kallat Gränshindersforum för arbetet med att undanröja gränshinder i Norden.
- **Tjänstemannautbytet** – personalsekreterare Sarah Holmberg
Tjänstemannautbytet ger statligt anställda möjlighet att lära känna förvaltningen i ett annat nordiskt land (länder) än hemlandet. Det årliga stipendiebeloppet fördelas mellan länderna plus Färöarna, Grönland och Åland

Social- och miljöavdelningen

- **Nordiska rådets natur- och miljöpriskommitté** – byråchef

Helena Blomqvist (ersättare för Susanne Eriksson, NR betalar resekostnaderna)

Nordiska rådets natur- och miljöpris skapades för att stärka medvetenheten om natur- och miljöarbetet i Norden. Sedan 1995 delas det ut tillsammans med Nordiska rådets andra priser.

- **Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för terrestra ekosystem (TEG)** - naturvårdsintendent Jörgen Eriksson (observatör)

Gruppen har ett brett mandat som omfattar skydd och hållbar användning naturen, biologisk mångfald, landskap, kulturminnen och kulturmiljö samt friluftsliv.

- **Nordiska ministerrådets akvatiska ekosystem (AEG)** - vattenbiolog Mikael Wennström

Gruppen skall stöda de nordiska länderna med aktiviteter, som bidrar till uppbyggnad av det vetenskapliga underlagsmaterialet och skapa en bas för gemensamma åtgärder mot föroreningar i nordiska havs- och kustmiljöer.

- **Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för klimat och luft (KoL)** – byråchef Helena Blomqvist (observatör)

Klimat- och luftgruppen bidrar till det nordiska målet att förhindra allvarliga klimatförändringar och till att förebygga skador på miljön eller människors hälsa på grund av luftföroreningar.

- **Nordiska avfallsgruppen (NAG)** - miljöingenjör Mona Kårebring-Olsson

Nordiska avfallsgruppen arbetar för en hållbar avfallshantering i Norden och i Europa. En viktig del av detta arbete är bidrag till utarbetandet av EU:s regelverk genom gemensamma nordiska insatser. Anpassning av EU:s regelverk till de speciella nordiska förhållandena är ett annat fokusområde.

- **Nordiska ministerrådets underarbetsgrupp för hållbar samhällsutveckling i småsamfund** - miljöingenjör Mona Kårebring-Olsson (NMR betalar resekostnaderna)
- **Nordiska kemikaliegruppen (NKG)** - miljöingenjör Mona Kårebring-Olsson (observatör)

Nordiska kemikaliegruppens arbete främjar en kemikaliepolitik vars övergripande mål är hållbar utveckling baserad på en hög hälso- och miljöskyddsnivå för såväl nuvarande som kommande generationer.

- **Expertgruppen för Hållbar utveckling (BU-gruppen)** – Ann Nedergård
- **Nordiska ministerrådets arbetsgrupp för hållbar produktion och konsumtion** - hållbarhetsutredare vakant (observatör)

Arbetsgruppen är ett samarbetsforum för Miljö-, Närings- och Konsumentsektorer. Samtliga sektorers ambitioner vägs in i gruppens arbetsprogram. Gruppens mål är att utveckla, samordna och evaluera nödvändiga styrmedel i arbetet med hållbar konsumtion och produktion.

- **Miljö och ekonomigruppen (MEG)** - hållbarhetsutredare vakant (observatör)

Miljö- och ekonomigruppen är en tvärssektoriell grupp med mandat som godkänns både av miljösektorn och finanssektorn vid Nordiska Ministerrådet. Arbetsgruppens huvuduppgift är att behandla relevanta miljöekonomiska frågor som har ett gemensamt nordiskt intresse.

- **Styrelsen för NHV Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap** - landskapsläkare Birger Sandell
NHV är en institution för högre utbildning och forskning inom området folkhälsovetenskap. Högskolan erbjuder grund-, fortsättnings- och forskarutbildningskurser i folkhälsovetenskap för personal inom hälso- och sjukvården och angränsande områden i de nordiska länderna.
- **Nomesko Nordiska medicinalstatistikkommittén** - hälsovårdsinspektör Eivor Nikander
NOMESKO är en statistisk kommitté under Nordiska ministerrådet med separata medel från Nordiska socialpolitiska kommittén. Kommittén är bland annat ansvarig för samordningen av hälsostatistiken i de nordiska länderna.
- **Nordiska handikappolitiska rådet** - Sirpa Eriksson
- **Nordiska handikappolitiska rådets sektorsnätverk:**
transport - vakant
bygg- och samhällsplanering - Sten Eriksson
arbetsmarknad - Marita Löfroth
utbildning och kultur – vakant
Rådet är ett policyskapande och rådgivande organ för Nordiska Ministerrådet och sätter viktiga handikappolitiska frågor på den nordiska och nationella politiska agendan.

Utbildnings- och kulturavdelningen

- **Nordiska kulturfonden (NKF)** – Henry Lindström
Nordiska konstförbundet är en kontaktskapande nätverksorganisation mellan bildkonstnärer i Norden
- **Nordiskt skolsamarbete (NSS) (Under MR-U)** – Elisabeth Storfors
Rådgivningsgruppen täcker in förskoleaktiviteter, grundskola samt gymnasie- och yrkesutbildning.
- **Styrgruppen för vuxnas lärande (SVL)** – Monica Nordqvist
Principen om livslångt lärande är styrande för det nordiska samarbetet inom vuxenutbildning. Rådgivningsgruppen fokuserar på en aktiv dialog med en rad olika aktörer på området.
- **Ledningsgrupp för högre utbildning (HÖGUT)** – Agneta Eriksson-Granskog
HÖGUT ska stärka och utveckla det samnordiska utbildningssamarbetet för alla utbildningar på postgymnasial nivå. Samtidigt är HÖGUT ansvarigt för mobilitets- och stödordningen NORDPLUS.

- **Ledningsgrupp för nordisk forskning (NordForsk)** – Agneta Eriksson-Granskog (obeservatör)

Nordforsk delar ut medel till forskarkurser i Norden och de tre baltiska länderna. Syftet med stödordningen är att erbjuda forskarutbildning på områden som de nationella forskningsmiljöerna inte kan täcka in eller finansiera på egen hand.

- **IT-expertgrupp** – Anders Gustafsson
Nordiska ministerrådet för Utbildning och Forskning ([MR-U](#)) har beslutat att upprätta en extern rådgivande IT-politisk expertgrupp åt Ministerrådet om IT-politiska ärenden. Avsikten är att IT-expertgruppen skall kunna föreslå strategiska samarbetsåtgärder.
- **Nordiskt institut för sjörätt (NIFS)** – Agneta Eriksson-Granskog
Nordiska institutet för sjörätt skall vara ett resurscenter för alla som arbetar med sjörättsliga och andra angränsande problemställningar i Norden. NIFS har studenter och samarbetspartners från hela världen.
- **Nordisk barn- och ungdomskommitté (NORDBUK)** – Lotta Angergård
NORDBUK är ett rådgivande och samordnande organ i alla barn- och ungdomsfrågor inom Nordiska ministerrådet.
- **Expertgruppen för Nordiskt språkråd (NSR)** – Gyrid Högman
Expertgruppen Nordens Språkråd fokuserar på rådgivning, särskilt när det gäller en ökad språkförståelse hos barn och unga.
- **Nordens institut i Finland (NIFIN)** – Britt Inger Wahe
NIFINs syfte är att i Finland sprida kännedom om övriga nordiska länders språk och kultur och att till övriga Norden förmedla kunskap om finska språket och Finlands kultur.
- **Nordens institut på Åland (NIPÅ)** – Barbro Sundback
Institutets uppgift är att stärka det åländska kulturlivet, främja Ålands aktiva deltagande i nordiskt samarbete och utveckla samarbetet mellan Åland och de övriga nordiska länderna på det allmänkulturella området.
- **Nordens institut på Grönland (NAPA)** – Viveka Löndahl (observatör)
NAPA ger stöd åt och bidrar till att utveckla det grönländska kulturlivet med särskilt fokus på barn- och ungdomskultur samt förmedlar nordisk kultur på Grönland och grönländsk allmänkultur i det övriga Norden.
- **Nordens institut på Island (NOREY)** – Göran Jansson
NOREY Nordens hus i Reykjavík har som övergripande mål att främja det nordiska samarbetet och att styrka den nordiska samhörigheten. Institutionen skall vara ett nordiskt kultur- och kunskapscenter och kreativ mötesplats, och fungera som förbindelselänk mellan Island och det övriga Norden.
- **Kulturkontakt Nord** – Anna Sundblom
Kulturkontakt Nord är kontaktpunkten för det nordiska kultursamarbetet. Kulturkontakt Nord fungerar som sekretariat för Nordiska ministerrådets kulturprogram och sakkunniggrupper, informerar om programmen och bistår ansökarna med rådgivning.
- **Mobilitetsstöd** – Katarina Gäddnäs-Karlsson
Mobilitetsstöd gör det möjligt för en person inom konst- och kulturfältet att, utan större utgifter, vistas en kortare tid i ett nordiskt eller baltiskt land.
- **Datorspelsprogrammet** – Mats Adamczak
Nordiska datorspelsprogrammet har som huvudsakligt mål att se till att barn och ungdomar i Norden har tillgång till nordiska datorspel av hög kvalitet.

Trafikavdelningen

- **Ingen representation**

Finansavdelningen

- **Nordiska skattemyndighetsgruppen** – Erica Pettersson

Gruppen står bakom den nordiska skatteportalen som innehåller information